د ملا امیر دیوان

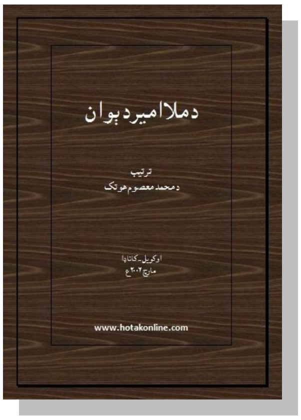

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چې مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته ښکاره سوه چي دانسخه داروانښادحاجي دوست محمدبرېښ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرځنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبي دتولوپتیوغزلي پکښي سته. دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوښوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوښومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېښ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاريې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېښ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي د پښتووپاړسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېښ له کتابتون څخه راوتلې وه. دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېښ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادانښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــوږد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : " امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودرلولوپه باب یې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تېاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دې . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي " .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله. خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعر او د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج وياليې) يادونه[5](۱) بياهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شريک دي. د اوسنيو ماخذونو ، روايتو او دېوان څخه دا فيصله کرانه ده ، چي ((امير)) او ((ملا امير)) به يوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امير)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپيناوی سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جديدی)) پرايښی دئ . ديوان مردف اودپای له خوانيمګړی دئ. دوروستی پاڼي رکاب يې (ځمامقصود) ليکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بيت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سياهي ليکل سوې ده اودډېر بې سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود ليکلو کال يې نسته . ددېوان پرځنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دليکلوکال ياکلونه وي که يا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسيږي اود(ی) رديف هغه څلوربيته ، چي د پښتانه شعراء په دريم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته . که (امير) او (ملاامير) يوشاعر وي ، نوښايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جديدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چليږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دويالي يادونه زه پردې خبره دليل بولم ، چي ملاامیرپه هيلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده　　په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پــه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوې غزلي مقطع داسي ده:

دیارلس صدی هــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوي ځپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دې ټولو خبروڅخه څرګندېږي ، چې دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کې دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهې باندې شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه يې معلومېږي ، چې ملاامیرپه سلوک کې دنقشبندیه طریقې پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسې بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابښکاره شوه
نه يې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحید ترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه يې په چشمه د شــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مې شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بیتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق" تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموړکراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښېي پراته دي.

دنوي کتني په ترڅ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنوموړي مقالي بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ٣٢ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " تړلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د" ملحدۍ " خطره ډېره ده(د " هـ " ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن " ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجې معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځې لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

نن مشـــــغول شه پـــــــه الحمدو په ثنا
په دهــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــــربنده لــــــــــره لازم ثناګويي ده
په قـــــــــرآن کښي بيان کړي پاک مولا
صددرودوصد ســـــــــلامه دي انعام وي
له ماخــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پـــــــــــرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهـــــــــرباطن الف شوي مردانه يي
په لباس د (ج) پـــــه پټ شي ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي و کــــــــړوخپل نفس ته
پردغــــه تقصيرهمېش کـــــــــــوه ژړا
نبه محکمه پيالــــــــــه نوش دقناعت کړه
بي صبري ده بدبختي لـــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيروعـــــــــــــظ ونصيحت دی
زياتي نه لـــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشــــــــــه ونيسه محکم دربار محکمه[10]
ځان ورګــــډ کــــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لــــــره زنګـــــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لـــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق يي يک بيني يک جهتي کــــــړه
دتـــــوحيد پرلارتــــــلای نه شي دوبين بيا

9 سرتپا = سرترپا
10 دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شــــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکـــــــوثربیا
پـــــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظرد کامـــــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یـــــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
داهــــــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالــــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شـــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــــه دزماني یم
دپرمستان رندانـــــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفـــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکــــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجــــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یــــودیدن وعاشقـــــانـــــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــــانـــــــووته نه شي
دواړه کـــــونه دي پرېږدي اېښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــــوم دمطلـــــــوب
په کــــال سلب شـــــوم مســـــلوب
هســـــــي رنځ راباـــــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــــکه ایـــــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــق یعقــــــوب
که معشـــــــــوق هرڅوجفـــــاکــــړي

---

[12] ددې بیت څېې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــــق تـــه وي مرغـــــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېــــــــــش ژاړي
بیمـــــــــاران دي پـــــه مقـــــــلوب
لــــه دې رنـــــــځه به روغ نــــه شـــي
بــــــــې دیــــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســــــــــي غــــــالب کاره ده
خـــــوار عاشـــــق کاندي مغلـــــوب
پختــــــه کـــــار عاشـــــق هغــــه ده
چې خپــــل عشــــق کانـــــدي محجوب
کــــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
ښــــــه یــــــې نه بـــــولـــي کتُــــب
ربــــــه عشــــق مي پوشـــــــیده کړي
هـــــم پر شـــــرق هـــــم پر غـــــروب
لــــه نقصــــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقـــــه
په مثـــــال لکـــــه مرغـــــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملــــه پیالـــه نوش کـــه په شتـــاب
پرهېزي شــــه لــــه ګنــا کــه اجتنــاب
خپــــل باطن کـــــړه پاکــــیزه له هره خُبثه
ځان لایـــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلــــک په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطـــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

---

[15] دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع یې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــــاني پـــــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســــــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بــــرابر د شريـــــعت شــــوه د وهــــاب
راشـــــه ټينګ پر شريـــــعت شه که دانا يې
په شريـــــعت به مفتوح شـــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــــعت خــــداى په لاس درکړ
وبــــــه نور ته يې عــــــاجز ماه و آفتـــــاب
هغــــــه څــــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغـــــولا کـــړه
د صديــــق د سيني بـــــوى تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصــــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهــــان وځني هېر غـــــرق په دريــــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــــادق يـــــې
زموږ په لاس ده د قــــرآن محکــــــم تنــــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــــر بيـــان کــــوي لـــــه هـره بــاب

***

که وصال دجانان غـــــــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپــــــــــه تصديق وکـــــړه طاعت

17 شريعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ييز بايد ولوستل سي.
18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانوبه ورګډ شي
که دي ترک کړددنیازېب وزینت
بې بقاده دادنیاهیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیاپسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقواوهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود ډېنګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی ثلورځپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشيده لـــــــره داحـــــــال دحقيقت
تـــــــرعرش پــــورته دي اويازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت دخداى پـــرخپل طاقت ده
(ملاامير) تعريف کـــــــــــــوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لــري استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي د قـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلـــــــــماوفقراکړي[21]
له تاثيري[22] پيدا کېږي تـــــــوانګري وقناعت
کـــــه راه رويې ســــــم پرلاردشريعـــت شه
رهروي بـــې شريعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــــدان په زمانه کـــي هســـــي ډېردي
هيڅ خبـــرپه شرع نه وي نه په تـــــرک دجماعت
موحدان مـــــي مستقيم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدايه وي ترسان هـــــم له عذابه دقيامت
په لبـــــاس د حلـــــم پټ شه ســـر ترپايـــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــــت
حـــلم خوى د انبيأ و اوليــــأ دئ کــــه خبريې
قــهرغضب خوى د شيطان دئ نه دئ خوى د ولايت
غـافـــلان د ياره ذکره، نقصاني په دوارو کونو
عاشقان صفت ګويان د دلبرانو په دنيا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــويه دي سينه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بياورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانايي
[22] له تاثيري = له تاثيره يې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تـــر بنه دهان خوت
د امت غـــم يې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی يې سره وکـــــړ
ګــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګــــــوی خبري پټې له هـــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کــــړه آخرت لړې[26] تاوان خوت
پنځه فـــــرض[27] چي ادا پـــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لړې = لره يې ، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوې ښپې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــوارو ډک جامــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهـــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خــــــــوار عاشق کـــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــومنان مې مقبولین پــــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغــونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتــــــه قـــــهرېږي غمازان کج
جنګ جـــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر ځنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــره وهــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تــــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ دښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عــــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــه کار نـه ده د دښمن دار له[29]
د جـــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافــــــــــل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لــــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافـــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګـــار د ما مضی[30] شي

[29] له=لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــړ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنــالان ګــریان غواړي قدح[32]
هــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګــــــــویانوی شــو پیدا ،وایــــم نشرح[33]
بې صبری راځخه هېرصبرسکـــــون کــــړ
اوس له ډېري تلـــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غـــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلوپروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمامزاج شو هفته یي لکه دبلخ[35]
ستاوصال زمادوا د هر مرض ده
په کارنه لرم دوا دهنداوجلخ[36]
دوصال کوخه دي کوخه دي خلاصه جانانه
رقيبان په مخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يم چي پر کمه به تېرېږم
لاربه خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازاردعاشقانو
سوربه نه شي د سياه بند په يخ کلخ[38]
وعاشق ته يي ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چي په زړه يي خنجرخرخ
هرګياه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېرخوشحال په برف پرخ[39]

***

موروپلاروته هيڅ مه ووايه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کړی په قرآن کښي
دوالدينودئ حق ډېروباسه غچ
بيامي حق دا ستاذانوده بې شماره
ښه محکم يي تينګوه لکه سپين ګچ
بياحقونه پرهرچادعلماوو

---

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره دمیاشتي لومړۍ ورځي ته اوسلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوځنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خوپه پښتو پرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پــــــه پچ
يو مومن پــــــربل مومن لــــــري حقونه
نبه محبت سره كــــــــوئ شيطان كه تــچ[40]
له كفاروبـــــــه همېش منازعـــــه كــړو
له كفارو ســــــره دئ زمـــــــوږ دين غچ
كه خپل شيخ كه دبل شيخ ته دست بـوسي كړي
تاله فيض وبركت لاس يې كــــــــــړه مچ
تركــــــــوه خپلــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيركه هـــــــرخونصيحت كړي
دانايان خدای پـــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

كه مـــــــركی درلـــــره راغی ژوندون هيڅ
كه وصــــــال درلـــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پــــــه قيل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــال مرګ ژوندون هيڅ
كه طاعت دي پــــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهــــــم لكه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاكړه پـــــه درياب كښې
بې دريابه سنګ كلوخ هـــــم سفالون[41]هيــڅ
درقيمت دئ پيدا كـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قيمته پيسې ډېـــــــري دميسون[42] هيــڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = كودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شكل وي. دشاعرپه وخت كي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنون د عشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان و جهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غم خوره نورغمون هيڅ
هر عاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شوا خون هيڅ
که عاشق يې پيروي دپاک قرآن کړه
بې له خدايه بې رسوله نورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چي همېش ژاړي مرادېي ته يې
بې له تادي تول باطل واړه سمون هيڅ

***

د مخلوق په صفت مه شه ارجمند
ګمنامي کړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅو لذيذ طعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافو بنه ادب کړه
خبردارشه چي اوازنه کړي بلند
حرکات وسکنات که کلمات وي
په ادب کښي احتياط کړه که يې هوشمند
بندوبست دآخرت کړه که دانايې
په کارنه ده ددنياد بربست وبند
پردنيابه پاته نه شي هيڅ وکړی
که دمت حکم پروشي دخاوند
دطاعت دي خدای درکړي اسبابونه
نفس بندي کړه دطاعت په لوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــه نیک وبدشي درخــــــرګند
بدبختۍ غلبه کـــــــړي پرهـــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنــد[44]

***

څــــوک بندمه شه ددنیاپـــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــره ورتګ تاله بهــــــــــبود
پایمال کــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــم اسیریم هــــــم مفقود
محصل دمــــــــــرګ که درشي سهل کاره
نه چي درومي تراســـــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څــــــه ژوندون بندګي نـــــه ده
دوصــــــال دپاره ږده ســـــــرپرسجود
که دعــــجربندګي کــــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تـــــرلونګ عود
په هـــــرغـــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شـــــوپه امان غـــرق شونمرود
ســــــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هـــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخـــــــرت زموږپــــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــغفارویــــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښــــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهاروزود
دغج جهاززاته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فــــــرق دواجدهــــــم دموجود
خـــــوا ربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه تینګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــه پاره
پـــــــه یوه نظربـــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـــه کساد[49]
هـــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که څـــــــوک وکاندي نــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــورمقصودهـــــمه برباد
غیروباســــــــه له میانه پـــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړی په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــه يې معمورشي پــه خپل مراد
ددنيا پــــه جاه دي هيڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پـــــرسمند ګاهي افتاد
هــــغه تخت چي په هـــوا د سليمان تــئ[50]
خوآخـــــرزيرزمين شــــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــم چي خداى بادشاه کړ
بيايې ترکه کــــــړه دنيا پــه دين شوښاد
هـــــرمومن دئ مبتلا پــــه دوه مقصوده
يــــوناقص ده بل کامل که لـــــــري ياد
داناقـــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــــه کامله تينګوه ناقــص نامـــــراد[51]
کامـــــــلان چي جستجوی دآخـــرت کړي
نيک عـــمل يې دئ تـــــوښه دلاري زاد
اول څـــــــان ته نصيحت کـــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمـدده) ژاړه پـــــه فــــرياد[52]

***

کلــــــمه مي ده ويلي مــــــاپـــرتامحمد
چي لــه رويه دي پيدا شــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغـــــــلي ډپردينونه تــــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تــــرهــــرچامحمد
نه زمين ونه اســــــمان نه عـــرش وکرسي
امکان نه لـــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکـــــړي بلندي پـــــه دواړو کونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمدده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا كـــــړه لــــويي ستا محمد
تــــــــه سبب يې د هـــــــمه مسبباتو
رب سبب كړې د هـــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګــــــــــــربوان به ټينګوم پاكه حبيبه
ستا ګرېوان مي شـــــــريعت مصطفا محمد
د وحدت په زمـــــــانه كي تـــوره شپه وه
تاريكه شوله زايله چي دي نوركړه تجلا محمــد[53]
چي پيدا كړ پاك سبحان نــــــور د حبيب خپل
د معشوق يې انعام دركـــــړئ ياك مولا محمد
ته د غيبو خــــــزانه وې پــــــه وحدت كښي
له وحـــــــدته رابيرون شـــوې پر دنيا محمد
مـــــابنده لــــــره لازم چي تل شاكـــريم
چي مشغول يـــــــم په ثنا وصفت ستا محمد
اميدوار د شـــــــفاعت د پاك رســــول يم
كه شفيع شو[54] (۲) مابه خلاص كړې له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســــره بللى پاك الله دئ
رب بادشاه كــــــړئ د جــمله وو انبيا محمد
يــــــولک خيرويشت زره دي لښكـــرو مقرر
ته د ټولو هــــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستا په دين سرې[55] منســـوخــــه كل اديان كړه
ستا رب مرحـــوم كـــــــړې په رشتيا محمد
ډک روى د زمين ولـــــــــه غـــفلته يا سرووه
ستا د دين روښنايي شـــوه ترعرش بالا محمد

[53] دا نيم بيتى د غزل ترنورو بيتو ځلورځپي زيات دئ.
[54] اصل: كه دى شفيع شو ....
[55] سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده كه ولاهـــــوت ته
دغــه فيض وبركت هـــــمه دئ ستامحمد
له عــــدمه چي وجــــــود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپيدا شـــــوه كل اشياء محمد
ســــــرچشمه يې دجــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــــوريې داعــــــلی ودادنامحمد
عـــالمان دي وارثان دين پـــــه روښانه
تــــــرقيامته ستاددين دي خيرخواه محمد
كافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاييږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خــــوارعـــاصي يم
عفوه غـــــوارم معتكف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــــرمخلوق يې
هــــم ترعرش هم تركرسي هــم ترسمامحمد
زه فقيرخـــــواريم دوعاګـــوی دمسلمينو
هـــــم دواړو علماوفقراهـــم اوليامحمــد[57]
په توحيد كښي مي صادق كـــړي ستاپه مينه
(ملاامير محمد)[58] دي غـــلام ده هم ګدامحمد
محمد اســــم محضه زمـــــــوږدنبي ده
پـــه نګين كښي نــــوشته دانبيامحمد
دهــــرمومن پرزړه مرقــــــومه كلمه ده
(ملاامير) غـــــريب ده ولي وارخطامحمد

***

56 مخوني = مخونه يې
57 دانيم بيتی هم دنورونيم بيتيوپه پرتله څلورڅپې زيات دئ
58 دلته بايد (اميرمحمد) ټول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدبادشاه دې برقـــــــراروي
پــــــه سراج الملت والدین ده مســــــمامحمد
ډېردي عــــــمرداميرحبیب الله خــــــــان وي
ترســــــایه لاندي يې ناست امتیان ستامحمد
ربه اباد نائب صاحب لــــــــــري تـــــرډېــره[59]
اخلاص کښې ده دپیشوا هــــــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهــــــــــــــــاريه اباديي ده
اوس مشغول په نهرســــــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګــــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پــــــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشــــــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــــاشق لــــــــره يې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلــــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحــــــــال يې ګوره
پاس پــــــــرسردداخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــــه ســـــتادفـــال کاغذ
نادیده پـــــــــرتامین شــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لــــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومــــــــال برهــــــم شي ستاپه مینه
(ملاامير) مي نه غــــــــواړي دسرومال کاغذ

[59] له نائب ښخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیدادحبیب نـــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخـــــرآخــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بــــــــه منتظردشـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســـــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پـــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــوریم دواغـــواړم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــــمونه زمــــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشـــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــړی مـــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
ډېرلـــــــذت لــــري ترقندوتـــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تــــــه تــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

---

[62] غمي = غم يې

[63] (صورت) بايديوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خـــــــوبرویانو که ورګډ شوې
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېــرهلته مجــلس ده[65]
ته ســـــامع شــــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځــــان یکتای کــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عــــامل دخپل بیان کــړې
چي تېریږي تـــرتـــــــوحید ســـم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کـــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګــــــویان
لیري دي ګـــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمـــامقصودهته یې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګــــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستا د هجران تلخګي پـــــرما لازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستا د وصال په هوا ســـــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنما پروت یم داورپرانګار
ربه په روی د حبیب ما کـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش ترا با شد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران ما را زدیار
ملا امیرهست فـــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــرا توبه برتقصیرعفو خــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــار
عـــــاشـــقان هست تشنه لبه د دیدار
مجروح شد دل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیدار را کـــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســـــــم ګل ګل ، ګل میشود شګـوفه
غفلت مکـــن ای بلبل آمد بتونـــــوبهار
چه ګناه کــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکــــــړه تلوار
هست خندان دلـــبرم نـــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظار که رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــوم دلبرا ستا د دیدن په هوا
دیدار بمن کن عــــطا ځای دکــفارو ده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غــــلام د دلبر ستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلــــــــــوم د ځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــم که ســـرتور
نام وننګ راخخه ورک شـــــــو ستا په مینه
اوس د عشق پــــــــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کـــــــور که خـــــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــــــــراب د عقبا کور
د نیکۍ پــــــه زراعت که ځان کـــړې ستړی
پاک الله به شي خوشـــــــحاله هم غمـــخور[70]
خـــــــوی د ترکو دئ چپاو د عـــــــا شقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غـــــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــــــه ولاړ تـــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکـــــــــــړی د عشق اور
که یو زخم د خــــــــطارا باندي جـــــــوړشي
په یوه ګذار هـــــــــــــزار کـــړم شل او کور
که محــــــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کار نه لـــــــــــرم جنت حـــــور غلمان نور
هغه څـــــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــــان کــــــړي پټ د زماني د شـــرو شور
یو ګـــــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غـــــــــواړه
(ملا امیره) یک بین شــــــــــه نه يې شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګـــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته يې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیـمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــوهېږم چي لاله شـــــوم که انار
ستاددرخــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــه هـــــرګ کښي
دهــــــوهـــــواوازنغمه کــړي وارپه وار
دتـــــوبي ونه که هـــــــرخـــومېوه داره
زمـــــــاد یارپه رنګ بـــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عــــــاشقانوځـــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــړه له دنیاڅخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخــــلاصه وشیطان ســــــــریي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبـــــــــه ده تېرېده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــړي غریب اړ
ستادرباردعــــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلـــــــمه رقیب کـــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب يـــــم د وصال جامـــــونه راکړه
ماسيراب کــړه تر دښمن مي کـــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي د وصال له مــخه راغی
بې زحـــــــمته هنجه وړاى نه شي کاکـــړ
هـــــرسړی چي کسب و کاندي هــلاک شي
په دهـان کښي يې هــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــتا دربار ده د پاکانـــــو د نيکانو
(ملا امير) ده ګناهــــــکار پــــــه ګناه خړ

***

راشـــــه زما دزړه همدمه وکــــــړه ناز
لــــــه رقيبه مي زړه تلــــــخ ده لکه پياز
ستا محبت مي پټ پــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــر راخخه فاش شــــو دزړه راز
ګـــــوياني له خپله ســــــوزه د هرچاده
څه به وايم زمـــــــاهمت شـــــو لکه باز
چي درون د چـــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــرد هـــــــان وزي دريه ناز
څه بنده څــــــه يې همت څــــه يې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عــــاشق پايواز
داميد په درياب غـــــــرق لکه غـواص يم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــړي زما دمساز
جاهــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګــــــويا مړه دي پــــــه مجاز
(ملا اميره) ګــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځـــــان بوله کم تـــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: يوراز حشره ده. چورچورکه (پښتو پښتو تشريحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستا و دید ته زما ډېر کېږي هوس
محروم مه کړه ما غریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګرانه لاره
ګرانه نه ده چي فریاد کړم دجرس
ستا د دید خیال به و نه وزي زما له سره
که رقیب راته غونډۍ کړي خار و خس
سمندرنګه ساکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتو لرمه وس
دیوسف په شان بندي دغم په څاه شوم
دوصال کاروان مي شه ډېر و ډېر پس
هر مرغه چي وي ایله په هوا ګرزي
چي بندي شي ګالوي بند د قفس
که وصال غواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هر دم درته حاضر فریاد رس
ستا د سترګو کتو وایستم له حاله
پردغه حال پېژنم کس و ناکس
دا یقین ده چي د مرګ سپاره به راشي
(ملا امیره) تاله خه خندا هوس

***

ستا په فضل به خلاصېږم له خناس
تل جهاد ورسره کړم یم په هراس
زما په زړه کښي اچول دخطور کاندي
غواړي ما کړي مسوس[72] په ډېر وسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفيق مي خــــــداى رفيق کړپرده باندي
پري بې نه يږدم بې مـــــــرګيه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کــــورشي حال بـــې[73] څه وي
زماپر کـــــــورهمېش ولاړ دد ښــــمن آس
راداخل زماپه خـــــونه نفس شيطان شوه
بندګي مي پــــه عـــذاب شوه وکړه قياس
په تصديق وپه اخــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لـــــري خناس
ښه صفاکــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــره ورځه صاف تـــــرالماس
هـــــــرعامل به جزامـــــومي دعمل خپل
(ملااميره) نيک پـــــربدوکــــړه تل پاس

***

خداى درکـــــــــړى ډېردولت سنګ پاروس
ســـــــتاپــــه زړه کښې مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــــوادارډېردښــــــمنان دي
پسي ګرزي کيقباد هـــــــــــم دقيانـــوس[74]
ښه دولت لـــــــره زنانــــــــوته نګاه کـړه
پــــــــرپيره شـــه که سردي وي که تمــوس[75]
ترســــــــهاره بيداري کـــــــړه غفلت مه کړه
که غــــــافل شوې پرتاړغ کـــــوي خروس
که دي دادولت نــــــګاه کـــــــړته بادشاه يې

[73] بې = به يې
[74] کيقباد : دايران افسانوي پاچا چي وايي سل کاله يې په خورا عياشۍ کي پاچهي کړې وه (غياث)
دقيانوس:يوظالم پاچا و چي وايي اصحاب کهف دده له ببري له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غياث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکلیفات د شـــــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لــــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســـــــره ګناه کــــــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــــه نورغایب کــــــــړه بدخفاش
که صادق یې امــــــــرونهی کـــــــړه محکمه
په قـــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــــوباطله مــــــدعاددنمن نه کـــــړي
مــــــــــدعاددنمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــــــرع نسه[76] وخپــل مـــــخ ته
ســـــتاعیبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــــه شرمنده وي مــخ یې خراش
هـــــــربادشاه چي پرسپاه دولت بسیارکـــړي
هـــــــرسپاهي وي تېرترسرهــــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تـــــرهــــــــرچایې
هسي کـــــــم یې ددنیا تـــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درویش
پرې بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک وهــــــــلي ده دنیاد خـــــدای دوستانو
تردنیاتېرشــــــــــــو محبت د خدای وریېش

---

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جــــذبه دوه جــــــهان کله هېرېږي
که مـــــجذوب شـــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــــريقه وعشق ته جـــــذب الـــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــوي دغه لوی فضل درب ده
داســــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــــه مسکورکړي
یک بيني ويک خــــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلــــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي ياروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجــــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وكـــئ[78] خيرانـــدېش

***

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فـــــراموش
خپل يارب ـــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــــــاشق ته دمعشوق صفت شكـــروي
په ظاهـــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پـــــروانه که ددنياپـــــــه خريدفــــروش
عشق هــــــــغه دئ چي پرشرع مــــوافق وي
مخاف له شــــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــــامیندلی عشق پـــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
دديداردي طلبګارعــــــاشــــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ

[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګــــرزي مدهوش
(ملا امیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښي
شب و روز د جفا زهـــــــــرکړه ته نــــــوش
همېشه بیان د عشق کـــــــړه (ملا امیــره)[79]
په بیان کښي دي ثــــــواب ده نه شي خموش

***

زمــــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که د دنیا پـــــرفـــــــاني فرش
ستا د عــــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قـــرش[80]
راخخه هېرد هـــــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پـــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تـــرش[81]
چي د عشق په اورمي ســــــــوی دل و جان ده
جنګ آســــان شـــو د اورس[82] هــــــم د حبش
ســــــــتاد عشق په جامــوهسي مست خماریم
د نا کــــــس اوس منت باريـــــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــــــه ولاړستاپه کـــــوځه کښي
پرورځم مانـــــــوش کــــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظر د رتــــــــه ولاړیــــــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خــــــــــالق کـــړه (ملا امیره)
خپل خـــــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

---

[79] اصل : ... ملا امیره فقیره
[80] قرش : د یوې سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل يار طلب کـــــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په درياب لکه غـــواص
عاقبت بـــــــه دُرپيدا کـــــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــه دُرکلان خواص
که دي ســـــــرله تنه بېل په غـــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پيدا کـــــــړي د سرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نـــــــرم کېږي
پـــــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــــه پرېږده دا دنيا طلب ديار کـــــــړه
ته مسلـــــــــــم يې نـــــه وليد بن عاص
ددنيا مـــــــحبت حـــــجاب ده (ملا اميره)
راشه ترکه دا دنيا کـــــــــــــړه په اخلاص

***

د معشوق دربارله ځـــــــــم لــــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخــــــلي سرعوض
زه عـــــــــاشق يم منتظرســـــتا وديدن ته
ستا په ديد ستا پــــــــه رضا لـــــرم غرض
که عـــــطارا ته ديدن کــــــــــړي زما صنمه
زه خــــــوشحال يـــم که وړياوي که په قرض
بي له تامي هيڅ مـــــــقصود په زړه کښې نشته
پرعـــــــاشق باندي طلب د معشـــوق فرض
عــــــــــاشقان پـــــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــــړي يو ســـــاعت پرزمين ارض

[83] رصاص: قلعی (يو راز فلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولــــــره لـــــړاشــــاره بــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــاهــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتـــــــه ژړاده زمـــــــافقط
تــــوکل پــــرتا، نه پربل چاده زمافقط
نبـــــــه مي یارنبـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــه ډېره تمــــــناده زمافقط
محـــروم ستاله ديداره هـــــغه څوک دي
چي کافـــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــه جـــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمـــاده زمافقط
په عالــــــم کښي منت بارشوې (ملاامیره)
دتهمت په پېتي ماته شــــــوې ملاده زمافقط

***

څـــــــوبه ګـــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــړم چي پيدابه کـــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت راباڼـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــړه ښه تــــــقوا واحتيــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــای د کـــوچ و بار هیڅ باور نشته
و داناتـــــــه ده څـــــرګند لکه رباط
زندګي کــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــه شي د باد په شـــــان پر پل صراط
هیڅ عـــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســــــره یې نـــه وای اختــلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کـــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېربــــه څـــوکـــړي انبساط

***

د عشق بار زمــــــا په شـــاده سخت غلیظ
راته جـــــوړه تــــــماشاده بخت غلیظ
عــــــاشقانو ته یې دام دزلــــــــفو ایښی
عاشق بند شــــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعـــــــمل راته رقیب شوزمـــــاوځان ته
نیک عمل ده زمــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي د باد شـــــــاه پــــرتخت بالا ده
وربي نه کــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر دیار محبت کــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپور د عشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصـــــــال ټینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېـــــــــردیــــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قـرآن نوشت غلیــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکار و اختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــع یـــــم ددیدارلــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبـــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــاشــقانوپه سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیرا ختیاروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالـــــغ فــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شــــــــــان زمـــــــــاده دزړه داغ
ســـــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کـــــــوم دګلـــو
که مي ولـــــــیدای دیـــــــارد حسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــوه دچــــاصافه
په صدف کښي دررو ښـــــــاني لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــرګلستان بلبلان ګــــرزي
کله ښـــــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطـــرکــــــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایمان راوړی په خپل عشق ده
دکافروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهلو رجوع کله شي وعشق ته
عاشقان دخپل زړګي کاندي طواف
له ازله قاسم کړی نبه قسمت ده
کافران به په عذاب مومن معاف
پرزاهدوباندي سپک بارد طاعت ده
سبب داده پرمحفوظ یې ده عشق چاف[89]
هغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهمه ده واړه عشق ، وکړه انصاف
دزاهدوکفاف قوت ولایموت دي
په زیادت یې حکم کبږي داسراف
سرګردان اهل دنیادي په طلب کښي
موړبه نه شي مګرخاک شوشکم ناف
خدای دي صبرقناعت زماروزي کړي
(ملاامیره) له خپل نفسه کړه خلاف

***

که صادق یې له ګناه کړه ځان حنیف
په تقواوعبادت کړه نفس ضعیف
دنیکانومحبت دځان عادت کړه
خدای دي نه کاندي ګمراه دچاحریف
دجاهلوله صحبته بعید ګرزه
په صحبت به دنیکانوشې لطیف

[89] ښایي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــــــله که دانایي
په خپل ځــــــــان کـــــــړه جامــه دعشق لفیف
پــــــه ویل دمحققانـــــــــــــوفـــــهم وکړه
هـــــــــرګفتن یې تـــــــرمـــــرجان و در ظریف
هـــــــــــرکامل له خپله ســـــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مــــــــلاامیر) کـــــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیــــــــاردلاس تریاق
راخخه ورک شــــــــووخت دصبح ود اشراق
ستاله حبه ماسیوا شـــــوه فــــــــراموشه
بیا پــــــــه یاددیارشیرین دهــــــان بـزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالـــــــم کښي
دعشـــــــق آس مي ځابک ولید تــــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کـــــوځه وشو
داخـــــــلاص پـــــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولید ځان جـــــــــهان شومـــــه آفــاق[91]
په ظاهــــــــرصورت مشغول یم له عـــــــالمه
ذمیمه شــــــــوله بدل پــــــــه نېک اخلاق
(مــــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهـــــــــربیت ثواب دي[92] ډېـرشي تــرعتاق[93]

***

ســــــــــتادوصل دګلشن زمــــــــااشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دې یې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــم د هجران دلـــــوی فــراق
زه تـــرسروتــــرمــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســـــره زمــــــا بـــوتي کاني ژاړي
خـــــلاف نه ده د معشوق عــــاشق مشتاق
بدعمل زمــــــا حجاب دیارله مــــــخ شو
ورکـــــېده دي د حـــــجاب په نیک اوراق
د تــــــوحید پــه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بـــــرخي وهــــــرچاتــــه رسېږي
منتظرور تــــــــه ولاړدي تـــــــول عشــاق
دوه جـــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خــــــراسان ملک دعــــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عـــــامل د شریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامـــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خڼه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال داليا وو ګذشته وو پــــــــه داشان و
په درون کښي جوش خروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يې سينه وي غــــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتــــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خــــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بــرشي تــرداا ووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــورغی سالک
پـــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمريددي خپل شيخ بـــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تــــــــه پيرواصل
سست يقين که مــــــــريدي دواصــــل وکه

---

[96] دودوني=دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شــــــرط دمـــریدی مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســــــتادپاره بـــه ناقص پیرشي کامل
هــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پــــــه دغــــه تسلیم بــه شي بالغ عاقل
جــــماعت وردوظیفه پــــرځان لازم کــړه
تقواخــــــوی کـــــړه دګناه نه شي عــامل
دسلــــوک بیان مي کـــــړی پـــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــرق کــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شــــــوداشـــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــوه خـــــواروذلیل
ښایستي ددواړوکـــــونـــوسرکوزي که
چي یې ولـــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پـــــه کامـــــل صفت موصوف زمـــادلبرده
خـــــــوک به نه وکي[98] سیــــالي کثیرقلیل
ترچشــــــمانومي خــــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهېږم چي قصیرشي که طــــویل
پـــــــه طلب دخپل جـــانان یـــم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــــرق شم پــــــه رودنیل
سرومــــال زمــــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــادق شه مــــه کــړه تعطیل

---

97 معرا: لوڅ لپړ
98 وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــــتاووصـــــــل ته حیران ده زمــــادل
شین تــــــوتي دګلســـــــتان ده زمــــادل
له فلکـــــــــه سنګ ریزي راباڼــــدي اوري
سرګردانه پرزمین هـــــم پراسمان ده زمــادل[99]
خـــــــوب خندارا خــــخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پــــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پـــــــرعــــــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســـــــوزی مــــــهربانی ته نګران ده زمادل
غـــــــم دعشق راڅخه هیرکـــــږه نورغمونه
ستاله غـــــــمه سرګـــردان هم نالان ده زما دل
دظاهـــــــــردښمن که زرتوري پــــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کـــــــــړی دي دهـــــجرپـــــه زندان یم
متنفرلــــــــــه اختلاطه دانـــــسان ده زمادل
ځـــــــان ملبوس دبي ننګیه پــــه لباس کړه
(ملاامیره) له جـــــــهان څخه ترسان ده زمادل

***

دســــــــاقي له برکته ملک ګلـــــــــزاروینم
پـــــــــرګلانـــــــودبلبلو چـــــونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یـــــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هـــــــرګلشن لــــــــره خـــزان شته له فلکه
په امــــــــان زه ســــتاګلشن له هراضراروینم
عـــــاشـــــقان مي بلبلان دیــــاردباغ دي
ساکنان(مي) عـــــاشقان زاغـــان فراروینم

[99] تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورخپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعــــــاشـــــقانـووارپه واروینم
مــــومنانومـــــومني پـــه عشق پیداکړه
پـــــه عقبایي لــــــویه ګټه ددیداروینم
له دیــــــدارخخه مـــحروم تول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مــقهوره دقهاروینم
بـــــه شیرین بیان دعــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کــــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــدای راکــــــړی پاکیزه دین داسلام
دغــــــه رحـــــم درحمان ده لــــوی انعام
جــــــماعت مي طـــــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــــه لـــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجـــــــماعت بــــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هـم بدنام
تل درود واســــــــــتغفاروایـــــه په ژبه
شفاعت بـــــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تــــــوکل تــــــقوا همېش پرځان لازم کــړه
دېمن بند کـــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شــــه که دانایې
محکومي تــــــه همېشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاکــــوی دهـرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشــــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلــــــره ورځـــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شــــــرمېږم بې جــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیارپه کارکښې
کم همته بد هنره بد خصال یم

بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال یم

رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښې
ستادربارله درځم بند په جنجال یم

درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم

کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم

عاشقان کیمیاګران طلب دیارکړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم

دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم

حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبې کمال یم

زه منکرله بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهر غریب ملا باطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم

لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم

که لښکرددښمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړدیارپـــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــــي[101] تینګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجدمي ده پالنګ مـوربـاندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هـــرڅوپه صورت ځورنګ یم
که وصـــــلت له یاره غـــواړې لاردغــه ده
که مي تېنګه کـــــــړه دلارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شـــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــــال طلب لازم پـــــرمـــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــواړېتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنــه ده
بــــــهتردا چي له بې دینوڅخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پـــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوږند ســـــــربه همېشه لکــه متنګ[102] یـــم
دسراج الملت والدین بنــــــه دبدبــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــاګـــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کــــــــړی دئ زمــــازړه اوردهجران
دغـــــــه اورهـــــجران دیارغواړم تاوان
په عـــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

---

[101] بي = به يي
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره سـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــودیې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه ځوک چي پـــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایې ســـــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــیانــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي ددنیاپه ســـــودوزیان
کل هــــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کــــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشــــــه پــــــرسپین میدان

❋❋❋

ستاله غــــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بې مثال ده زمـــــادلبرمــــخ یې رنګین
محبت زمـــــاوســـــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعـــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقیب لعین
بې تکلیفه هیڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غــوبني چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نــــــه ده پـــــه رتبه دکاملین
دخامــــــانوخامکاري ســــــوزوګدازده
تل بــــــه ژاړي دی بـــــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هــــــغه پــــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه يې وي سپین

***

پـــــه تناب دزلـــــفوبند یـــــم دجانان
نــــه خلاصیږم که ښند مــــه دوه جــــهان
هیڅ مي وېره لـــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پـــــرځــــــان وینمه پیره دتـــورزلفان
شش طــــــرفه فیوضات دجـــــانان اوري
خـــــالي نه ده هیڅ آفــــــاق زمین اسمان
عــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غــــــواړي پروا ، نه کــــړي په هجران
که نن ګــــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامــــــل شه همېشه ګـــــــرزه ترسان
نــــــه حسب نــــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــــاضرشي دمحشرپه لــــوی میدان
خوشـــــحالي دنیک عـــــمل ده ونیکانو
بدعــــــمل بـــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجــــــانان غــــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو څه په کارحورو غلمــان[104]
درضـــــادي طلبګارزه خـــــواربنده یم

---

104 دانیم بیتی ترنورو څلورځپې اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهګار غواړي غفران

***

چي خالق تخليق وکئ[105] زما دا ژوندون
بيا عاشق يي پرځان کړم راغی بېلتون
په خپل عشق سره طالب زه دوصال شوم
شب وروز يم سرګردان په جګر خون
نه پوهېږم زما په باب قلم څه کښلي
چي يو غم وي نوشته که په زرګون
که مي ورکه خوب خنداشوه ستاله حبه
په کارنه دي ددنياډېرنعمتون
نورغمونه راڅخه هېرديارغموکړه
يارنيولی دئ له مخ سل حجابون
محرمات شبهناک شوه سل حجابه
له مذکوره تقوا کاندي صالحون
په نصيب دعاشقانوعجزونيازده
ديارحب دعاشقانوده ژوندون
تل مشغول ديارپه وصل صادقان دي
سمندرغوندي ساکن اوريي مسکون
تمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تاله اوردعشق صابون

***

معشوقان دعاشقانوقاتلان
بي تقصيره ځني يوسي دل وجان
په عالم کښي سرګردان ګرزي ګريان وي
بيا يي قوت وي دزړه وينه دخپل ځان

105 وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــون دیارپـــــه مینه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــــرحـــــــرامه په دنیاکښې
دفـــــــراق اوښکوترځــــــان وګـــــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلــــــبره
سرومـــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کــــــوځه دیارولاړبې نام وننګ وي
مــــــرتبه يې وي بلنده تـــــــــراســـمان
پــــــه اول کښې محبت بیاګـــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شــــــه که يې پوهان

***

له هــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
دیاردیدپرمــــــــاشیرین ،تــــرقندمسرو
درقیب پـــــــه محبوسۍ بـــه هیڅ بندنه شم
زه محبوس یــــــــــم دخپل یارپـــــه زولنو
چي يې تــــــوري زلفي بیاپـــرمخ خپري کړي
عـــــــاشقان سینه ســــــوزان په اندېښنو
رقیبان يې راتــــــه کښېنول پـــه خنګ کښې
اوس مي ولي پـــــه تکـــــړو[106] پـــه سنګ ریزو
بـــــــــدبختي درقیب داوه لــــــــه اوله
چي يې ذات دده پیداکـــــــړلــــــه اورو
بیايې وکـــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښې
پــه کارنــــــــه شـــــــوعبادت دږېرکلو
رقیبان مي دښــــــمنان دپاک ایـــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځـــــغله پـــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي ددیـــــدن لکه بلبل یـــــــم
خوبه ګــــــرزمه محرومـــــــه له کتو
یاره جـــــوره شکوفه پــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــاغ مي کړه خوشبو
جــــــدایي دیارترخـــه وصال شیرین ده
که یـــــــوځله وصـــال کاندي نن پېرزو
عـــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــردان دي پرزمین پرلـــــویو غرو
ربه روی ســـــتادوستانـــــــومي دروړی
عـــــاشقان کـــــړه منورپــــه انوارو
ستادعـــــــفو مقام پټ له هــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــفوغـــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـــــم یې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غــــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــتادعشق په اورایره شو

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پرمــــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
دتوحید په نورشوډک عجب یې شـــوررولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمــــــاوحـــــــــال ته
دتوحیدنـــــــورمي پیره په رقیب اوررولګاوو
دمعشوق پـــــــه طلب سترې عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســرپخپل ګوررولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو بادشاه ته دوعاګویي کوو
راغـــلي اروسان دي دوی ومورږوته حیـــران دي[109]
غیرت ددین به وکــــړوموږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مـــوږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچـــاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــــــران دي نااميده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـوږجنګ ښخه ترسان دي
مومنان تـول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســـــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږودوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. دشاعر مراد به یا په سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدو خطروي اودی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویا به نوپردرقدباندي دروسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوند هم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي ددین عقل یې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دین موږغاوري کوو
قــــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــــریوسف ډېرښایسته زمـــــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــــزشمس و قـــــــمرو
غلبه دنـــــــوریي تېره تـــــــــهـــــــرچاوه
په خـــــــــوبانوکښي ځرګندلکه زیړلـــــمرو
دوحدت له باغــــــــــــه درخته رابنکاره شوه
نه یې مـــــــــثل پـــــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــــمال پـــــــــــه مېوه پره دغه درخته
مــــــــومنانومي نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکــــــــــران ددې مېوې بـــــه سربلندوي
تورزاغــــــــان له دې مېوې ښخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښي نه کړي
غــــــافلان لـــــــه خپله دینه ګاوو خـــرو
دطاعــــــت بارچي باباآدم پـــــــه شــــاکړ
مــــــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بارد پــدرو
مــــــــــومني ده نیکنامي دعـــــــقباګټه
مــــــومنانوتینګه کــــــــــږه که مي ضررو
دنبي پـــــــــردین ثابت شــــــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــــــولــــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تـــه[112]

---

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــه طاعت وبندګي د پاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځــــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــــه لاس د دښمنانو
ستا طاعت و ســـــــــرومال سوځي یک لخته
ستا په ښهرکښي ښه کــــــوته په دولت[113] ډ کــه
ببغـــــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پـــــــرخپل کـــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــــویاناست یې پرخپل تخته
د تــــــقوا تبغ پــــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــــن ســــــــتا تخت وبخته
سرګـــــــــــــــــردانه له خپل نفسه ډېر عالم ده
(ملا امیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

دد نیا که جستجــــــــوی پرداجــــــهان کــه[115]
که خدای هیروي آخـــــــــــــرت لره تاوان که
پــــــــرجـــــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غــــــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکو تــــــــرځـــــان وګرېوان که
دصادق عـــــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــــوق ته شي ظاهــــرد ځان نقصان که

---

[111] نسه = نیسه

[112] دا غزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

[113] دولت دلته د دنیا په معنا راغلی دئ.

[114] کي = کړي

[115] که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیخ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبــــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکــــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به یې خـــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانــــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهــــــــبربده نــــــه که دین نسیان که
که دانایي پـــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډیرعـــــــالمان که
ناصحـــــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بـــــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بـــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــــروي له عـــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــــده یې له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــــردقناعت په خــــــــزانه شي
هیخ ګـــــــذربه دغنیانوپه ســـــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــــپله ربه دبل نــــــــه که
روح وجـــــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کـــــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پــــــه نغمو اوازونه
یارزمـــــابي وفا پــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمـــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پــــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلـــــجويي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړي دغم له بارونه
مــــــاغریب کــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودايي پــــــه دنیاجنتونه
مامرید کــــــــړه قــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پرښند م سرمالونه
ښه جلال ښه جــــــمال شین دي خال ده صنمه
پــــه ظهوردي خـــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــوخنجرپــــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــــدیق ستارفیق ترهـــــــمه وشفیق
یارغـــــاردســـــرداردهجرت په مزلونه
پتهولـــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــــتري مهـــــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلــــــق ترفــــــرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــردارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږ تصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و:
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خــــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پــــــــرزړګي وکــــــړه پوښتنه
زمــــــاپرحال په چابکي وکــــــړه پوښتنه
شیږداغـــــــــونه عشق راکـــړي پرسینه دي
دازخــــــــمونه دمــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځــــــــورتـــــه که دوادديدن ورکــړي
زمــــــادواده پرهېزي وکــــــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــلام دیاریـــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکــــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــــاپه کارو خدمت نشته
زماژړایارخــــــوښوي وکـــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــه زړه غــــــمجن یم
نن زمـــــــاپرغمګیني وکــــــــړه پوښتنه
عشق جــــــهازشوګډ يې کړم په محبت کښي
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پــــــه سپینه ږیره تل ژړاکــــــړي
راشه زمـــــــاپرغریبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپــــــــــه لاس زمـــــاددلبرده
عـــــــاشقان پــــــه قتلـوي دايي هنرده
چي په برخه يې خـــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه سـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکــره
ســـــــړی نه ده پــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پـــــه اوریې ســـــوی په کلونو
چې وصـــــــال را بانـدې راغی نن اختره ده
غـــــلامي مي په اخــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسې نظره ده
وخــــادم ته د مـــــخدوم فیض رسېږي
هیڅ شک نشته د رســـــــول د خولې خبره ده
عـــــاشقان (یې) و دیدن ته هـــــوسېږي
ځني پاتــــــه نام وننګ وســــیم وزره ده
صادقان د یار پـــــه مینه هـــغه څوک دي
چې پــــــه لاس (یې) همېشه د عشق دفتره ده
عـــامــــــلان د شریعت مي فایضین دي
پاک الله ځني راضي هــــــــــم پیغمبره ده
عـــاشقان ترسرومـــــال ویارته تېر دي
چې لیدلی یې جانــــــان پـــه خپل بصره ده
د یارمیني تورکــــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جـــــــوړه کړې پرخپل سره ده
ګــمنامي لــــویه رتبه ده (ملا امیــره)[117]
اختلاط د زمــــــاني د پرشـــــــور و شره ده

***

که وصال د اشنای غـــــــواړې روځ د غه ده
بیا خه نه شي د مـــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وار ده چې راکب پـــــرخپل مرکب یې
له مــــــــرکبه که شیوه شوې توره شپه ده
په تیاره کښې څــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لـــــوی مثال د ځ نیکي و اخله لاربنکاره ده

117 اصل: ګمنامي لویه رتبه ده ملا امیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غــــــافلان د یار له ذکره
لـــــــغزیده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــرهــــــمت د زاهـــــد انو آفرین شه
نفس شیطان یې پــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قــــــرآن مـــــو په نصیب کړې
چي همېش زموږ په خـــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــو شحال کړې وعده ده
له دي خپلي بـــــــد بختۍ څخه په عذاب یم
ګیله نشته پر هــــــرچـــــــا مي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي درپاشي ډ کــــې[119] ســــــینه ده

***

هغه څوک چي صاد قـــــــان وي ستا په مینه
محبت بـــې[120] هــــمېشه پــــــرخپل یار وینه
اول حـــــــال د سالک دادئ اې درو یـــــشه
چي پـــــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب یې هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حـــــــــال د صادق دا ده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــــه حب کښي فــــــناوینه
دریم حـــــــال فنافی الله بـــــــولي طالبه
بې له یاره مــــــــاســــــــوا کل ترک وهینه

118 بې کي = به یې کړي
119 ډکي = ډکه یې
120 بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وينه
هـــــــرچي لا ر د شـــريعت يې وي پرې ايښي
رهـــــــبر دده شيطان اورتـــي[121] څكـــوينه
که باوردي پـــــه آيات و حـــــديث کيږي
ملحدي پـــــه طـــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه څوک چي مستقيم پـــرشريعت شوه
پـــــه سپين مــــخ به آخرت لــره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړي
چي مـــــقام د مـــوحدى مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان را کـــــــــړي په توحيد کښي له لعينه

***

ستا د هجران په اور وســوى ارامي غوارمــه[122]
زړه مي زخمي دا ستا له لا ســـه دوايي غوارمه
دوامي وصل د جانـــــــان گنج نوري غوارمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غوارمه
ستا د محبت پـــه درياب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غوارمه
له دواړو کــــــونو يم بېغم روښندلي غوارمه
له پخته گانـو مي حساب کړې گمنامي غوارمه
سيروسلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستا مــهرباني غوارمه
زمــــــا مشرب د نقشبند پير مجددي غوارمه

[121] اورتي = اورته يې
[122] دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غــلامي غواړمه

***

په خـــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمــــــادزړه محبه گــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پـــــردووچشمانو
ته یي نورزمـــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانـــــــورده وسیله زمــاووصال ته
تــــــه همېش پـــــرخپل رب گرانه راشه
مــــــحبت دیارافضل تــــردوه جـــهانه
ته یي زمـــــــادزړه ارمــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تــــــــرکل عالم یي
باطن نــــــورظاهــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــــمیشه فــــــخرپه تاکاندي
تــــــه ســــــرداریې دنبیانه راشه راشه
دېردي قـــــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــل میره دخـــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــتایم پاک رســــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــتادغلامانه راشه راشه

123 زي = زه یي

124 دغه بیت دريځپي زیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کـــــــومه وسالک ته يې ښیمه
مشتق لـــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده کړه اې سالکه
یومي رحـــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه تـه وايي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ویني پـــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وايي چي پرشرع مستقیم وي
شــــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګـــران دئ دخطرځای يې دغه ده
سالـــــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکــــــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعـــــــایم که پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شــــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته يې شاکـــــــړي په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـــــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي ســوال جواب يې په ایمان دي
کامل که دي ایـــــمان وهیڅ دي وبره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېرېږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نـفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــړه په قدرت کښــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــــون مېوې څخه پرده
زاغـان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګـــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمـــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله وریښنه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مــــغلق ویلي

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخرېي معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غــــــلام تل په خدمت کښي
عـــــاشقان دیارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښي

***

دخپل اشـــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــردوغبارزمــــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هــــمګي ګل وګلـــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمـــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پـــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــرګلــــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجــــــــفاده همېشه مــــــــــاژړوي
رقيبان پـــــــه نصيحت مـــــــاخندوي
زه حيران يــــــم چي ژړاكـــــړم كه خنداكړم
نه پـــــوهېږم چي يارزمــــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حـــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخندازمــــــــاژړايــــــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــــاى چي ببغــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــره اجــــــرت ياردركــــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره كوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــــه نيک وبدښكاره شي
داناپـــــــان مي نيک پـــــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاكــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملااميره) خداى رحـــــــــمان ده رحم كوي

***

عــــــــاشقان دي بيماران پـــــه زړه زخمي
دديدن زكات غــــــــــــواړي پـــه مسكيني
هيڅ حــــــــاجت يي ددنيا په چــــــاره نه وي
نه پـــــــــــه كاريي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خـــــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم كـــــــــړى ښـــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــــــرعــــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مـــــــــــرغـــه لارنه لري
دګلانـــــــــــوسيل بي بــــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لــــــــــــوى بــــــهارده كاملي
په نصيب دي ښه ديدارپه لــــــــــوى بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به يې لوېدلې وې (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library